

سلسلهٔ اسناد بخش حمایتی اکبر

صدای مؤسسات غیر دولتی در رابطه به آب

سارا دوری هاوس
مشاور حمایتی ارزیابی آزمایشی مشارکتی فقر در افغانستان
اداره هماهنگی کمک ها برای افغانها (اکبر)
کابل، افغانستان
اپریل ۲۰۰۸ مطابق حمل ۱۳۸۷

مقدمه

ارزیابی آزمایشی مشارکتی فقر در افغانستان پروژه ای است که هدفش جمع آوری، مستند سازی، انتشار و حمایت از دیدگاه های فقرا برای شمولیت در استراتژی انکشاف ملی افغانستان، از طریق مشارکت وسیع جامعه مدنی می باشد. ارزیابی آزمایشی مشارکتی فقر از طریق تحقیق و حمایت، اهداف خود را تحقق می بخشد.

سند فعلی یکی از سلسله اسناد حمایتی است که با هدف بهبود بخشیدن به کیفیت جامعه مدنی - از جمله مؤسسات غیر دولتی - مشارکت در مباحثات سکتوری و ارائه توصیه ها برای اجرای فعالیت های سکتوری، ترتیب شده است.

دیدگاه های مؤسسات غیر دولتی در مورد سکتورهای شناسایی شده، از طریق بخش تحقیق ارزیابی مشارکتی و بر اساس اولویت های جوامع مورد نظر ارزیابی مشارکتی ارائه می شوند، برای رسیدن به فهمی جامع تر از مسائل شناسایی شده، تحقیق و بحث بیشتر توصیه میگردد.

بر اساس اولویت های سکتوری شناسایی شده توسط جامعه مورد نظر ارزیابی آزمایشی مشارکتی فقر در افغانستان، شماری از مؤسسات غیر دولتی ملی و بین المللی که در چارچوب بخش محافظت اجتماعی کار میکنند، برای مصاحبه و مشارکت در میزگرد تبادل نظر در نظر گرفته شدند.

مسائل به دست آمده از مصاحبه ها، در میزهای گرد مورد بحث قرار گرفته و امکان اولویت بندی و ارائه توصیه ها توسط شرکت کنندگان فراهم آمد. متعاقباً پیش نویس سند حمایتی به دست آمده جهت دریافت و نظرات به اعضای اداره هماهنگی کمک ها برای افغانها داده شد که ایشان نظریات شانرا جهت شمولیت در سند ابراز داشتند.

باید متذکر شد که این سند بیانگر بررسی مفصل موارد فنی سکتورها نبوده و نمیتوان نتیجه گرفت که مسائل ارائه شده حاصل رضایت اجماع دامنه متنوع مؤسسات غیر دولتی دخیل می باشد.

در سطح ملی، همچنان نیاز به فراهم آوری آب و چاه های بیشتر وجود دارد. ۱۲ وزارت دولتی و چندین نهاد دولتی دیگر در تنظیم بخش آب سهیم هستند. ۶۰٪-۷۰٪ در صد در جمعیت کابل در مسکن های خارج از نقشه شهری زندگی میکنند و دسترسی به سیستم تنظیفات و آب آشامیدنی نداشته، یا دسترسی بسیار اندک دارند.^۱

بخش عمده ای از نواحی روستایی افغانستان با مشکل مشابه مواجه است. این یک مثال از میزان بلندی بیماری های ناشی از آب و مربوط به حفظ الصحه، در سراسر کشور میباشد.

افغانستان دارای چندین فابریکه تولید برق می باشد که در صورت باز سازی میتوانند برق بیشتری را تولید کنند. برق بدست آمده از سیستم های کوچک تولید برق مطلوب بوده و در صورت استفاده درست میتواند بسیاری از جوامع روستایی ارزان مستفید شود، اکثر کانال های آبیاری قدیمی بوده و به گونه نادرست استفاده میشوند، اقدامات حفاظتی در برابر سیل نیز غالباً ناکافی و نامناسب میباشد.

تحقیقات و میزهای گرد بحث و تبادل نظر موجب رسیدن به اتفاق نظر کلی در مورد مسائل اساسی مربوط به آب که مؤسسات غیردولتی با آن مواجه هستند، شده است، بهبود حفظ الصحه و آموزش از جمله اولویت هایی هستند که در سطح بین المللی مورد پذیرش قرار گرفته اند، دیگر مسائل مورد بحث اولویت بندی نشده اند.

۱. استراتژی بخش آب ۲۰۰۸-۲۰۱۳ (پیش نویس). استراتژی انکشاف ملی افغانستان، کابل، اکتوبر ۲۰۰۷

۲. اصلاحات سکتوری در خدمات صحت عامه، آموزش و خدمات شهری ۲۰۰۷، گزارش واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان (AREU)، ۲۰ جولای ۲۰۰۷

مسائلی که در بخش آب مورد توجه قرار گرفتند عبارتند از:

- ارتقاء ظرفیت، هماهنگی و ارتباط
- اهمیت بهبود حفظ الصحة و نظیفات
- بهبود تنظیم و مراقبت از ذخایر آب
- نوسازی (مدرنیزه کردن) آبیاری
- سرمایه گذاری در تولید برق آبی
- رسیدگی به محافظت در برابر سیل

مسائل مشترکی که در اولویت بهتر سازی و توجه قرار داشتند، عبارتند از:

- آموزش
- هماهنگی و تبادل معلومات
- محافظت محیطی
- جهت دهی جنسیتی

مؤسساتی که با آنها مشورت شده است (شرکت کنندگان مصاحبه ها و میزهای گرد)

بنیاد آغا خان، خدمات امدادی کاتولیک، صندوق اطفال افغانستان، Concern، مرکز تعاون افغانستان، DACAAR، امید جهانی، کمیته بین المللی نجات، آکسفام، ZOA، Tearfund

ارتقاء ظرفیت، هماهنگی و ارتباط

علیرغم پیشرفت‌هاییکه درین بخش صورت گرفته هنوز ظرفیت بسیاری از نهادهای دولتی دخیل در این امر نیازمند ارتقاء می باشد. موسسات غیردولتی غالباً در مورد این که با کدام وزارت هماهنگ شوند، سردرگم هستند و میدانند که آیا با تمامی وزارت های مربوطه ارتباط بگیرند و آیا وزارت های دخیل در امر آب با یکدیگر ارتباط کامل دارند یا خیر؟

کارایی و تاثیر برخی از وزارت ها از نقطه نظراجرای پالیسی " یکی از مسائل مهم و با اولویت، ها، بسیار ضعیف است. شرکت کنندگان به پروژه آبرسانی و تنظیف (WatSan) وزارت احیا و انکشاف دهات به عنوان نمونه ای از هماهنگی موثر (بین وزارت و دیگر همکاران) و ارتقاء بر ایمنی چاه های آشامیدنی مجاور توانایی کاری خود وزارت اشاره کردند. میباشند. " عضو موسسه غیردولتی

اکثر موسسات غیردولتی از این نکته آگاهی دارند که شورای عالی تنظیم امور آب، مسئول هماهنگی و نظارت بر فعالیت های وزارت ها و نهادهای دخیل می باشد. اما این شورا وظایف و یافته های خود را به صورت شفاف ارائه نمیکند.

" اراده وجود دارد، اما جهت حرکت مشخص نیست. " عضو موسسه غیردولتی

عدم هماهنگی مناسب بین موسسات غیردولتی و دیگر مجریان پروژه باعث ایجاد رقابت بر سر منابع و انجام عین کار توسط چندین مؤسسه میگردد. مشاوره با گروه های مصرف کننده آب نیز امری است که توجهی به آن صورت نگرفته است. شرکت کنندگان متذکر شدند که طراحی فنی جامع - در نظرگرفتن تمامی منابع و نیاز موجود در موقعیت محلی- در آغاز هیچ یک از پروژه ها صورت نمیگیرد.

" یکی از مسائل مهم و با اولویت، کنترل چاه های عمیق آبیاری و تاثیر آن بر ایمنی چاه های آشامیدنی مجاور میباشند. " عضو موسسه غیردولتی

توصیه های کلیدی

توصیه: شورای عالی تنظیم امور آب میتواند یافته ها و وظایف خود را از طریق آسان ساختن دسترسی به آنها، شفاف تر ارائه کند. شرکت کنندگان پیشنهاد کردند که استفاده از یک وب سایت که به صورت منظم جدید میشود، مانند نمونه ای که توسط برنامه همبستگی ملی ایجاد شده است، میتواند معلومات را به صورت جامع ارائه کند.

توصیه: موسسات جامعه مدنی باید ظرفیت سازی در وزارت های دخیل در بخش آب را از طریق آموزش، سیستم های کنترل و مراحل اجرایی، تسهیل کنند. سپس وزارت ها باید سیستم های نظارت و تطبیق را عهده دار شوند.

اهمیت بهبود حفظ الصحه و امور تنظیف (WATSAN)

رابطه بین حفظ الصحه، امور تنظیف و سلامتی منحصیث مهمترین اولویت پذیرفته شده است. دولت افغانستان متعهد به تحقق اهداف انکشافی هزاره (Millennium Development Goal) بوده و تعداد افرادی را که دسترسی مداوم به آب آشامیدنی مطمئن ندارند به نصف کاهش دهد. ^۴ مثال از این مورد، طرح وزارت شهرسازی برای بهبود مسکن غیر رسمی (خارج از نقشه شهر) می باشد. ^۵

“آلودگی مربوط به آرسنیک به اضافه درجه شوری ... بر آب آشامیدنی اثر میگذارد.” عضو موسسه غیردولتی

در حال حاضر معاینه نمونه های آب، به شکل هماهنگ و متمرکز صورت نمیگیرد. این امر موجب بروز مشکلات و تخمیل هزینه اضافی بر مجریان پروژه ها میگردد. در صورت عدم انجام این آزمایش، خطر حفر چاه های آلوده، وجود دارد.

“آلودگی مربوط به آرسنیک به اضافه درجه شوری ... بر آب آشامیدنی اثر میگذارد.” عضو موسسه غیردولتی

بسیاری از موسسات غیردولتی بر این نظرند که تمویل کنندگان تمایلی به تمویل اجزای ارتقاء حفظ الصحه و آموزش در قالب پروژه های بهبود حفظ الصحه و تنظیف ندارند. علیرغم اینکه یافته ها نشان میدهند که آموزش جوامع در مورد روش های ابتدایی حفظ الصحه تاثیر به سزایی در وضعیت صحتی آنها داشته است. آموزش به کاهش بیماری های مرتبط با آب، و مهمتر از آن، بیماری های مرتبط با عادات نامناسب حفظ الصحه که عمدتاً منجر به اسهال میشوند، کمک میکند. ^۶

توصیه: دولت افغانستان، تمویل کنندگان، و مجریان پروژه ها باید اطمینان حاصل کنند که ارتقاء حفظ الصحه و آموزش در تمامی پروژه های مربوط به فراهم آوری آب، گنجانده شده است.

“آموزش حفظ الصحه از اجزای ضروری هر پروژه مربوط به آب می باشد.” عضو موسسه غیردولتی

برنامه های تحول مشارکتی حفظ الصحه (PHAST) و تنظیف، و آموزش حفظ الصحه و تنظیف به اطفال (CHAST) به عنوان بهترین الگوهای آموزش حفظ الصحه که امکان تطبیق آن در افغانستان وجود دارد مورد توجه قرار گرفتند. شرکت کنندگان بر این باور بودند که هر دو برنامه مهم بوده و میتواند در آموزش جوامع طریق ارتقاء حفظ الصحه، تغییر روش گروپ های بزرگسالان جامعه و آموزش اطفال مکاتب، بسیار موثر می باشند. ^۷

“آموزش حفظ الصحه از اجزای ضروری هر پروژه مربوط به آب می باشد.” عضو موسسه غیردولتی

توصیه های کلیدی

توصیه: در مورد آموزش حفظ الصحه زنان که مسئولیت بیشتری در مراقب از اطفال و تنظیم ذخیره آب خانه دارند، باید توجه ویژه صورت گیرد.

توصیه: بحث و تبادل نظر در سطح ملی و پوشش آن توسط رسانه ها، کار سیاسی، آموزش و حمایت همگی میتوانند به تغییر روش و پذیرش فنون حفظ الصحه مدرن، مساعدت کنند.

توصیه: دولت افغانستان باید امکانات نمونه گیری یا آزمایش آب را به گونه متمرکز فراهم کرده و نتایج مربوطه که نشان دهنده کیفیت آب در سراسر کشور می باشد را در یک ماخذ معلوماتی در دسترس عموم قرار دهد. معلومات مربوط به سطح آب نیز باید به همین شیوه جمع آوری و منتشر گردد.

۳ . مک دانلد، فراهم آوری آب پاکیزه برای جهان، مجله طبیی بریتانیا (سرمقاله)، (۷۴۲۹) ۳۲۷: ۱۴۱۶-۱۴۱۸، ۲۰ دسامبر ۲۰۰۳

۴ . ارزیابی ملی آسیب پذیری و خطر ۲۰۰۵، وزارت احیا و انکشاف دهات، و دفتر احصائیه مرکزی، کابل، جون ۲۰۰۷

۵ . اصلاحات سکتوری در خدمات صحت عامه، آموزش و خدمات شهری ۲۰۰۷، گزارش واحد تحقیق و ارزیابی افغانستان (AREU)، ۲۰ جولای ۲۰۰۷

۶ . گزارش سالانه داکار، ۲۰۰۶

بهبود تنظیم و مراقبت از ذخایر آب

بخش آب در تمامی جنبه ها با محدودیت منابع و ظرفیت ها مواجه است. بنابراین، برآوردن تقاضای تمامی جوامع نیازمند در سطح کشور به یکباره ممکن نیست. بسیاری از چاه های موجود به دلایل بسیار ساده و قابل اصلاح قابل استفاده نمی باشند.

به منظور استفاده مناسب از منابع، این نکته مهم است که در موارد ممکن، چاه های خشک شده موجود بازسازی شده و منابع موجود صرف حفر چاه برای جوامع فاقد چاه گردد تا اینکه منابع صرف حفر چاه های نو گردد. بسیاری از تمویل کنندگان و مجریان طرفدار این روش نیستند.

” یکی از بزرگترین مشکلات در روستاها، حفظ و مراقبت از چاه ها و بمبه ها می ” یکی از بزرگترین مشکلات در روستاها،
باشد. ” عضو موسسه غیردولتی

حفظ و مراقبت از چاه ها و بمبه ها می

در حال حاضر معیاری برای کیفیت اجزا و مواد وجود ندارد. این امر موجب کیفیت باشد. ” عضو موسسه غیردولتی
پائین آب شده و منجر به فرسایش سیستم آبرسانی و تنظیف میشود.

حفظ و مراقبت از سیستم های آبرسانی و تنظیف موجود، به عنوان مثال بمبه ها، چاه ها و تشناب ها با دو مانع عمده روبروست. ابتدا، فراهم آوری بودجه برای قراردادیان فعلی حفظ و مراقبت، و دوم توانائی مهندسین/ کارگران محلی در انجام وظیفه. بدون برخورداری از آموزش و بودجه لازم، این سیستم ها با خطر خراب شدن و به مرور زمان غیر قابل استفاده شدن، مواجه می باشند.

شرکت کنندگان میزهای گرد بر این نظر اند که تشناب های دفاتر، در برخی موارد به گونه نامناسب ساخته یا نصب شده و فضای در نظر گرفته شده برای تشناب ها بسیار متراکم است. نمونه های این مورد، تشناب هایی هستند که به تازگی در مکاتب تازه تاسیس مختلط، ساخته شده اند. تراکم تشناب ها، عملاً استفاده از تشناب ها برای دختران را غیر ممکن می سازد. این امر تأثیر منفی بر حضور آنان در مکتب میگذارد.

توصیه های کلیدی

توصیه: طراحی تشناب های دفاتر، نیازمند توجه بیشتر بوده و باید به گونه ای طراحی شوند که مناسب با وضعیت دختران از نقطه نظر مجزا بودن و محرمانگی باشد. تشناب ها نیازمند حفظ و مراقبت منظم میباشند.

توصیه: دولت افغانستان و تمویل کنندگان باید بودجه های مربوط به این بخش را در بازسازی و حمایت از برنامه ها متمرکز کنند، زیرا در بسیاری موارد، بازسازی یک چاه قدیمی به مراتب ارزان تر و سریع تر از حفر چاه جدید می باشد.

توصیه: مجریان باید بازسازی سیستم های آبرسانی و تنظیف موجود را در مقایسه با نوسازی در موارد ممکن اولویت دهند. دولت افغانستان و تمویل کنندگان باید اطمینان یابند که تشناب ها و چاه ها جدیداً ساخته و حفر نشوند مگر اینکه مجریان با قاطعیت تایید کنند که سیستم های مشابه قابل بازسازی وجود ندارد.

توصیه: استعمال و تنظیم سیستم های آبرسانی و تنظیف و آبیاری ضروری است. در حقیقت مراقبت بسیار ابتدایی بمبه ها میتواند عمر یک چاه را از ۵ تا ۱۵ سال افزایش دهد. استعمال و تنظیم باید شامل کار برای بالا بردن فهم جامعه مستفید شونده گان ذینفع برای نیاز و ارزش استعمال و تنظیم. آموزش نمایندگان محلی برای مراقبت فنی و تامین پرزه جات فالتوی کوچک (به عنوان مثال فراهم بودن واشرهای پلاستیکی در دکان های محلی) باشد.

توصیه: تمامی تمویل کنندگان، سازمان های بین المللی و دولت افغانستان باید اطمینان یابند که تمامی پروژه های مربوط به آب، عنصر استعمال و تنظیم را منحصراً یک معیار مورد توجه قرار بگیرد. دولت افغانستان باید ایجاد یک تیم یا واحد مشخص استعمال و تنظیم را به منظور نظارت بر کارایی اجرای پروژه ها در سراسر کشور، مد نظر قرار دهد.

عصری سازی (مدرنیزه کردن) آبیاری

تنظیم ذخایر آب زراعتی از اهمیت برخوردار است. تاثیر خشکسالی اخیر. هنوز در بسیاری نواحی احساس میشود. شواهد حاکیست که خشکسالی میتواند باز تکرار شود. آب حاصل از برف. کاریز و دریا. بخش عمده آب مورد نیاز برای آبیاری را تشکیل میدهد. در زمین هاییکه این ذخایر قابل استفاده نمی باشد. آب باران تنها منبع آبیاری می باشد. بسیاری از جوامع. دانش کافی در مورد کشتت للمی و ذخیره آب ندارند.

”سیستم های آبیاری قدیمی به نظر میرسد و سیستم ها شدیداً در حال تخریب می باشند.“ عضو موسسه غیردولتی

بخش عمده ای از زیربنای آبیاری در مقایسه با سیستم های مدرن فرسوده می باشند. آبیاری بیش از حد زمین از مشکلات معمول بوده و منجر به کمبود آب در سیستم میگردد. با وجود سیستم های سنتی تقسیم آب. مالکیت آب از مسائل عمده در توزیع مناسب و موثر آب به حساب می آید.

”سیستم های آبیاری قدیمی به نظر میرسد و سیستم ها شدیداً در حال تخریب می باشند.“ عضو موسسه غیردولتی

توصیه های کلیدی

توصیه: طراحی پروژه های آبیاری باید در هماهنگی با جوامع به دقت مورد تحقیق و بررسی قرار گیرد. مذاکرات میان اعضای جامعه باید به منظور تضمین توزیع آب زراعتی برای همه. تسهیل گردد. آموزش مربوط به طراحی زیربنا باید به صورت دقیق با جوانب ذی علاقه به منظور تضمین همکاری درازمدت مورد بحث قرار گیرد.

توصیه: کارایی کانال و جوی ها باید افزایش یابد و زارعین برای استفاده درست و مراقبت از سیستم های آبیاری به شمول آموزش در رابطه به آبیاری بیش از حد آموزش ببینند که ترکیب آنها باعث استفاده موثر از آب در دراز مدت به منظور حداکثر استفاده از منابع آب میشود.

توصیه: به منظور جمع شدن و ذخیره مناسب آب باران. باید منابع بیشتر به آموزش جامعه اختصاص داده شود.

سرمایه گذاری در تولید برق آبی

برق منابع آب از نقطه نظر برق سراسری کمتر به عنوان یک منبع انرژی مورد استفاده قرار گرفته است. بسیاری از تاسیسات فعلی نیازمند ترمیم بوده و این امر کار منابع برقی پراکنده در نواحی شهری را با مشکل دچار کرده است.

منابع کوچک تولید برق آبی، علیرغم هزینه های زیاد اولیه مورد توجه جوامع روستایی قرار گرفته و آنها مایل به صرف هزینه برای این پروژه ها می باشند. در برخی موارد، جوامع برق دستگاه های کوچک آبی را در گفتگو با برنامه همبستگی ملی، در مقایسه باتهییه آب پاکیزه در اولویت قرار داده اند.

این دستگاه ها خوب کار میکنند و برق کافی برای نیازهای اولیه تولید میکنند، اما بخاری های برقی را روشن نمیکند. عضو موسسه غیردولتی

برق دستگاه های کوچک آبی، ظرفیت بسیار محدودی داشته و صرفاً امکان استفاده از لوازم برقی اولیه را برای خانواده ها فراهم می آورند.

این دستگاه ها خوب کار میکنند و برق کافی برای نیازهای اولیه تولید میکنند، اما بخاری های برقی را روشن نمیکند. عضو موسسه غیردولتی

توصیه های کلیدی

توصیه: شرکت کنندگان میزگرد بر این باور بودند که بند های برق منابع آب باید قبل از آغاز پروژه های جدید، ترمیم و مجدداً به کار انداخته شوند. برای دستیابی به این هدف، مهندسين سابقه کار و تازه کار تولید برق آبی باید جهت استفاده و مراقبت از تاسیسات برقی آموزش ببینند.

توصیه: در صورتیکه صنعت افغانی تولید سامان الات فالتوی مربوط به تولید برق آبی به کار برده شود، هزینه برق کاهش یافته و افغان ها میتوانند به دانش و درک بهتری از این تکنالوژی دست یافته، نهایتاً موجب پیشرفت تولید برق آبی در افغانستان گردند.

توصیه: استفاده از گروپ های کم مصرف، بازدهی واحدهای برق منابع آب را افزایش میدهد. استفاده از این گروپ ها باید اشاعه یافته و در سطح وسیع در نواحی شهری و روستایی در اختیار عموم مردم قرار گیرد.

توصیه: موسسات غیردولتی باید قبل از فراهم آوری تولید برق آبی برای جوامع، اطمینان حاصل کنند که جریان آب به اندازه کافی وجود دارد. مردم باید پیشاپیش از این نکته که این برق امکانات محدودی برای آنها فراهم می آورد، مطلع گردند

حفظ و مراقبت دیوارهای استنادی برای سیل

علیرغم اینکه خشکسالی معضله طبیعی معمول در افغانستان است، سیل های محلی نیز از جمله حوادث طبیعی معمول می باشد؛ شرکت کنندگان متذکر شدند که غالباً جلب کمک های مالی تمویل کنندگان برای اقدامات محافظتی در برابر سیل دشوار است.

” جلب بودجه برای اقدامات محافظتی (دیوارهای استنادی) در برابر سیل دشوار است - مخصوصاً در مناطقی که ... دیوار ساخته میشود و متعاقباً سیل آن را ویران میکند.“ عضو موسسه غیردولتی

طراحی و مراقبت از دیوارهای استنادی سیل غالباً ضعیف است. سیل ضربات و تاثیرات متعددی دارد و بر علاوه آسیب رساندن به زمین و ساختمان ها میتواند ذخایر آب را آلوده کند. آلودگی ذخایر آب منجر به مشکلات صحتی برای انسان ها و حیوانات میشود.

قطع درختان جنگل خطر سیل و لغزش زمین را بیشتر میکند. وقتی ریشه ها از زمین کنده شوند، خاک سست شده و به سادگی بواسطه باران و سیل فرسایش می یابد.

توصیه های کلیدی

توصیه: فقدان تنظیم آبخیز، عاملی است که برمشکل سالانه سیل می افزاید. فعالیت محافظتی در برابر سیل باید بهتر طراحی شده و بر حدود فوقانی حوزه آبخیز متمرکز گردد.

توصیه: طراحی دیوارهای استنادی سیل، باید مورد بازبینی قرار گیرد تا اطمینان حاصل شود که از نظر اندازه و استحکام در مقابل سیل مقاومت دارند. کیفیت مهندسی و طرزکار نیز باید به منظور اطمینان یافتن از مناسب بودن بند و دیوارهای استنادی، مورد بررسی مجدد قرار گیرند. برای تضمین اجرای معیارهای متعاقب باید کنترل و نظارت لازم صورت گیرد.

توصیه: میزان جنگل زدایی (قطع درختان جنگلی) و احیای جنگل باید مورد بررسی قرار گیرد. علیرغم اینکه جنگلات در مقیاس وسیع قطع میگردند، مقدار نهال های غرس شده به اندازه کافی نمی باشد.

توصیه های کلیدی و نتایج

شرکت کنندگان، تعداد و وظایف نهادهای دولتی افغانستان که در بخش آب دخیل هستند را سردرگم کننده یافتند. شورای عالی تنظیم امور آب، میتواند برای تسهیل امور یک وب سایت که به طور منظم تجدید میشود، ایجاد نماید. این امر سهم گیرندگان را قادر میسازد تا به معلومات مورد نیاز به سادگی و به سرعت دسترسی پیدا کنند. موسسات جامعه مدنی باید مساعدت خود به وزارت ها برای ظرفیت سازی ادامه داده تا پالیسی های موثر در این حوزه به درستی اجرا شود. وزارت ها، موسسات جامعه مدنی، و دیگر سهم گیرندگان، باید در امر طراحی و اجرای پروژه ها با یکدیگر هماهنگ شوند.

بهبود حفظ الصحه و آموزش، مهمترین مسائلی است که در این روند مطرح شده است. تحقق این امر نیازمند توجه بیشتر تمویل کنندگان و فراهم آوری منابع مالی بیشتر می باشد. حفظ الصحه و آموزش، باید کل جامعه را مد نظر قرار دهد و به اطفال و زنان توجه بیشتر صورت گیرد. فعالیت های اطلاع رسانی رسانه ها میتواند به تغییر روش و رسیدن به فهم بهتر از این مسائل کمک کند. استفاده از برنامه های تحول مشارکتی حفظ الصحه و سیستم تنظیم (PHAST) و آموزش حفظ الصحه و تنظیم به اطفال (CHAST)، درمطابقت با شرایط افغانستان، قویاً توصیه میگردد.

استعمال و تنظیم از اهمیت بالایی برخوردار است و باید جزئی از تمامی پروژه ها باشد. مراقبت از سیستم ها به میزان قابل توجهی بر عمر آنها می افزاید. برای انجام این کار آموزش و استخدام یک فرد محلی ضروری است. جوامع باید مالک دستاوردهای پروژه ها باشند و سامان الات لازم جهت ترمیم در دکان های محلی فراهم شود. طراحی تشناب ها نیز باید با توجه به حساسیت های جنسیتی صورت گیرد.

طراحی پروژه های آبیاری و هماهنگی بین سهم گیرندگان باید بهبود یافته و به کانال های قدیمی و غالباً غیر قابل استفاده توجه شود. زارعین برای استفاده مناسب از آب و حداکثر بهره برداری از آب جهت آبیاری، آموزش ببینند. نهایتاً، جوامع برای جمع شدن، ذخیره و استفاده بهتر از آب باران باید آموزش ببینند.

بندهای اصلی تولید برق آبی در کشور باید بررسی شده و در صورت امکان ترمیم شوند. از این طریق امکان تولید میزان قابل توجهی برق پایدار در کشور میسر خواهد شد. این امر نیازمند آموزش دقیق مهندسیین جهت مراقبت از تاسیسات در آینده می باشد. دستگاه های کوچک برق منابع آب باید دسته بندی شده و درمورد روش های افزایش کارایی آنها تحقیق شود. به عنوان مثال، استفاده از گروپ های کم مصرف به جای گروپ های معمولی، به امید اینکه به مرور زمان تولید پایدار داخلی و صنعت مراقبت از آن شکل بگیرد.

سیلاب های محلی فصلی یکی از مسائل مهم در افغانستان است. رسیدگی به این امر نیازمند بودجه بیشتر، طراحی بهتر، و اقدامات موثرتر محافظتی در برابر سیل می باشد. برای اطمینان از اینکه دیوارهای استنادی در برابر سیل و بند ها، به گونه مناسب حفظ و مراقبت میگردند. کنترل و تنظیم مقررات لازم باید به دقت اجرا شود. میزان جنگل زدایی و احیای جنگل باید بررسی شده و اقدامات لازم برای جلوگیری و جبران صدمات وارده به خاک و زمین، عملی گردند.

سلسلهٔ بخش حمایتی توسط مؤسسه اکبر
چاپ گردیده و توسط بانک انکشاف آسیایی
تمویل شده است.

اداره هماهنگی کمک ها برای افغان ها (اکبر)
خانه ١٩، چارراهی شهید، شهرنو
کابل افغانستان

مبایل: ٠٧٠٠٢٨٢٠٩٠ (پذیرش) / ٠٧٠٠٢٧٤٦٤٤ (رئیس)
www.acbar.org